

Stansvikin puistosuunnitelma sammakkoeläinten kannalta

Tausta:

Helsingin kaupunki suunnittelee Laajasalon Stansvikin alueen kehittämistä alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia parantamalla. Stansvikin niemelle on laadittu puistosuunnitelma, jossa parannetaan alueen käytettävyyttä, teitä, saavutettavuutta (parkkipaikat), ulkonäköä, valaistusta ja virkistysarvoja. Stansvikinkallion kaava-alueen toteuttamiseksi siirretään Uusikylän kesämajojen paikat Vanhakylään Stansvikin niemelle Stansvikintien ja Tahvonlahden väliselle alueelle. Tulevaisuuden suunnitelmissa on myös kevyen liikenteen väylä Tahvonlahden yli kulkevaa siltaa pitkin.

Stansvikin niemellä ja sen itäpuoleisella Tahvonlahdella on merkittäviä luontoarvoja ja mm. tiukasti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jotka tulee ottaa huomioon alueen kehittämisessä. Alueella tavataan mm. lepakoita ja alue on Helsingin laadukkaimpia sammakkoeläinalueita. Tahvonlahdella elää pieni populaatio tiukasti suojeltuja viitasammakoita (*Rana arvalis*), joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä (LSL 49 §). Myös tavallisia sammakoita (*Rana temporaria*) ja rupikonnaa (*Bufo bufo*) elää ja lisääntyy Tahvonlahdella (Kuva 1).

Kuva 1. Kuvaan 1 on merkitty (vihreällä) rupikonnaan ja tavallisen sammakon keskeisimmät lisääntymispaikat Tahvonlahdella. Suurin kerääntymä lisääntyviä tavallisia sammakoita on lahden kapeimman kohdan itäpuolen rannalla (aurinkoinen ja lämmin paikka). Tämä on myös rupikonnien lisääntymispaikka. Rupikonna kutee hieman syvempään veteen kuin tavallinen sammakko. Sammakoiden kudut ovat aivan rantaviivassa ja rupikonnien kudut ruovikossa. Lahden pohjukan ruovikossa (suurempi vihreä alue) on viitasammakon lisääntymispaikka. Sen tarkka määrittäminen on hankalaa, sillä viitasammakoita alueella vain muutamia.

Puistosuunnitelma alueen sammakkoeläinten kannalta

Puistosuunnitelmassa ei Tahvonlahdelle osoiteta muita rakenteellisia suunnitelmia kuin kevyen liikenteen silta, joka ylittää Tahvonlahden kapeimmasta kohdasta. Sattumoisin juuri siinä itärannalla on sammakoiden lisääntymispaikka. Vaikka tuossa kohdassa ei ole tiukasti suojellun viitasammakon lisääntymispaikkaa, kannattaa muutkin sammakkoeläimet mahdollisuuksien mukaan huomioida sillan rakentamisen yhteydessä. Työpajan 7.3.2019 keskustelujen perusteella sillan perustukset voidaan rakentaa sen verran etäälle rannasta, että vesialue säilyy suhteellisen häiriöttömänä ja sammakoiden lisääntymispaikka säilyy sillan alla. Oleellista on ajoittaa sillanrakennustoimet muuhun kuin sammakoiden lisääntymisaikaan eli ei huhtikuun viimeiselle viikolle, mieluiten syksy-/talviaikaan.

Puistosuunnitelmassa on myös 3 m leveä Thelninginpolku –niminen kevyen liikenteen väylä, joka parantaa kulua uudelle kesämaja-alueelle Tahvonlahden rannassa. Kevyen liikenteen väylä on suunniteltu kiertämään kesämaja-alue ja toimimaan myös sen huoltoreittinä. Kevyen liikenteen väylä kulkee niemen keskellä olevan kosteikkoalueen läpi sekä etelä- että pohjoispäässä. Eteläinen reitti on aikoinaan tehty, mutta nyt suunniteltu pohjoinen reitti vähentää sammakoille suotuisaa kosteikkoaluetta. Pohjoisen reitin linjaus kannaksen eteläpuolelta (suunnitelman mukaan) on sammakoiden kannalta parempi, sillä se säästää enemmän kosteikkoa. Kosteikkoalueen luonteen säilyttämiseksi, vesiyhteys Thelninginpolun ali tulisi säilyttää esim. sen alittavien rumpuputkien (ekorummut) avulla. Riittävä määrä halkaisijaltaan riittävän isoja rumpuputkia mahdollistaa esteettömän veden virtauksen ja samalla rumpuputkien toimimisen pieneläintunneleina. Veden virtauksen tehostaminen todennäköisesti parantaisi myös Stansvikinniemen keskellä olevan kosteikkoalueen laatua.

Alueen sammakkoeläimet käyttävät kuvassa 1 olevia lisääntymisalueita vain pienen osan vuodesta. Lisääntymisalueiden säilyminen mahdollisimman häiriöttöminä on oleellista alueen sammakkokannan säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi. Se ei kuitenkaan yksin riitä, vaan sammakkoeläimille tulee taata riittävästi laadukasta, häiriötöntä ja monimuotoista elinympäristöä myös lisääntymisalueiden ympäriltä sekä maa- että vesiympäristössä. Puistosuunnitelmassa sammakkoeläinten kannalta hyvää on, että rannat jätetään mahdollisimman luonnontilaisiksi. Myös rantapuustoa tulee säilyttää tai käsitellä mahdollisimman vähän. Tiukasti suojeltu viitasammakko ja rupikonna todennäköisesti talvehtivat maahan kaivautuneena lisääntymisalueiden lähellä. Tavallinen sammakko puolestaan talvehtii Tahvonlahden pohjamudassa, todennäköisesti paikoissa, joissa on lähellä purkuputkien tuomaa hapekasta valumavettä ja virtausta. Sammakoiden talvehtimispaikat Tahvonlahdella eivät ole puistosuunnitelman mukaisten toimien myötä uhattuina.

Puistosuunnitelman yhteydessä kannattaa harkita myös alueen sammakkoeläinkantaa vahvistavia toimia. Tahvonlahden ongelmana on umpeenkasvu, jota voisi yrittää hillitä ruoppauksin. Ne tulee tehdä sellaiseen aikaan, jolloin sammakot eivät ole talvehtimassa, vaan liikkuvat pääasiassa maaympäristössä ts. loppukesällä / alkusyksystä. Umpeenkasvun rajoittaminen parhaimmillaan luo lisää valoisuutta ja lämpimämmän mikroelin ympäristön, josta vaihtolämpöiset eläimet, kuten sammakot, hyötyvät. Ruoppauksia tulee kuitenkin suunnitella niin, etteivät lahteen mahdollisesti historian aikana kertyneet epäpuhtaudet tai myrkyt vapaudu luontoon. Myös uusien sammakoille soveltuvien lampien tai pienvesialueiden ottamista mukaan puistosuunnitelmaan kannattaa harkita. Stansvikinniemen keskellä olevan kosteikkoalueen laadun parantamista, mm. mahdollista ruoppaamista, kannattaa harkita.

Lahteen valuvien vesien laatua tulee myös seurata. Lähiseudun rakentamisen seurauksena alueen valumavesien laatu on huonontunut ja pH noussut. Alueen hulevesien hallinnassa tulee ottaa huomioon alueen runsas ja laadukas sammakkoeläinkanta ja varmistaa, että hulevedet eivät muodosta uhkaa alueen sammakoille.

Helsingissä 7.5.2019

Jarmo Saarikivi, Biologi, FT, jarmo.saarikivi@helsinki.fi